

вання. Криптовалюта як досягнення науково-технічного прогресу зближує континенти й полегшує загальнолюдське спілкування, а, отже, ще й з цих причин, потребує відповідного регулювання і вирішення колізій, що виникають.

Ключові слова: крипто валюта, гроші, колізійні норми, міжнародне приватне право, колізійні прив'язки.

Ключевые слова: криптовалюта, деньги, коллизионные нормы, международное частное право, коллизионные привязки.

Key words: cryptocurrency, money, collision norms, international private law, collision bindings.

СУРІЛОВА ОЛЕНА ОЛЕКСІІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри міжнародного та європейського права,
доктор юридичних наук, доцент*

СПІЛЬНА ТРАНСПОРТНА ПОЛІТИКА ЄС ТА ІНТЕГРАЦІЯ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ТРАНС'ЄВРОПЕЙСКУ ТРАНСПОРТНУ МЕРЕЖУ

Посилення глобалізаційних, у тому числі євроінтеграційних процесів, у яких бере участь Україна, призводить до зростання ролі транспорту не тільки як базової галузі економіки, але і як важливого чинника міжнародної співпраці. Вигідне географічне розташування надає можливості нашій країні інтегруватися до світової транспортної мережі та ефективно використовувати транзитний потенціал. Однак, Україна за роки незалежності так і не спромоглася стати визначною транзитною державою. До останнього часу лише трубопровідний транспорт ефективно виконував транзитну функцію, однак стрімко її втрачає у зв'язку з побудовою трубопроводів Південний та Північний потік та щорічним скороченням транзиту за договірними умовами [1].

Ситуація, що склалася створює ризики для економіки України, але водночас, на нашу думку, сприятиме пошуку і втіленню у життя нових масштабних інфраструктурних проектів у транспортній сфері, зокрема інтеграції транспортної системи України до транс'європейських транспортних мереж (TEN-T) [2] у відповідності до міжнародних зобов'язань щодо формування міжнародних транспортних коридорів, які додатково пропонувалося включити до традиційної мережі МТК: Гданськ-Одеса (Балтійське море – Чорне море) (Польща, Україна); «Євроазійський» (ЄАТК) Іллічівськ (Одеса) – Поті (Батумі) – Тбілісі Баку (Україна, Грузія, Азербайджан); альтернативний транспортний коридор «Європа – Азія» (Німеччина, Італія, Австрія, Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Україна, Росія, Казахстан, країни Середньої Азії та Китай).

Вирішення цієї задачі вимагає системної трансформації транспортної політики та зумовлює подальший розвиток її законодавчого забезпечення. З огляду на європейський вибір нашої країни саме механізми транспортної політики Європейського союзу, зокрема щодо розбудови європейської транспортної мережі мають стати взірцем для України.

Поняття спільної транспортної політики (СТП) не наводиться в установчих договорах ЄС, хоча ст. 90 ДФЄС передбачає, що досягнення цілей Договорів стосовно транспортної сфери здійснюється в межах спільної транспортної політики [3]. Відсутнє визначення СТП ЄС і в Плані розвитку Єдиного Європейського Транспортного Простору [4], хоча на протязі всього існування європейських співтовариств та Європейського Союзу впроваджувалися заходи в межах СТП.

В науковій літературі розповсюджена думка, що розвиток СТП ЄС починається зі створення єдиного внутрішнього ринку ЄС на початку 2000 рр. [5, с. 206]. Насправді, розвиток СТП був передбачений вже у Договорі Про заснування Європейського об'єднання вугілля та сталі [6], у ст. 70 якого проголошувалося, що заснування спільного ринку передбачає застосування таких тарифів і умов транспортування вугілля і сталі, які поставлять в порівнянні цінові умови споживачів, а при пересуванні між державами-членами забороняється будь-яка дискримінація щодо тарифів і умов транспортування, а також було передбачено, що транспортна політика регулюється законом і правилами держав-членів, з чого можна зробити висновок про те, що СТП відносилася до компетенції держав – членів.

На сьогодні вихідні положення СТП закріплені у Договорі про ЄС та Договорі про функціонування ЄС. Так Ст. 4 ДФЄС відносить транспорт та транс'європейські мережі до спільних для Союзу та держав-членів повноважень, а розділ VI ДФЄС надає Європейському парламенту та Раді повноваження щодо встановлення спільних правил для міжнародних перевезень, що прямують на територію або з території держави-члена або перетинають територію однієї або кількох держав-членів; умов надання транспортних послуг в межах держав-членів; заходів з удосконалення транспортної безпеки та інших доречних заходів. СТП охоплює залізничний, автодорожній та внутрішній водний транспорт, однак Європейський Парламент та Рада, діючи згідно зі звичайною законодавчою процедурою та після проведення консультацій з Комітетом регіонів та Економічно-соціальним комітетом, може запровадити необхідні положення щодо морського та повітряного транспорту [3].

О.А. Шиба розглядала спільну транспортну політику (СТП) країн-членів ЄС як складову координації та узгодження транспортних політик на рівні міжнародної транспортної співпраці держав загалом [7, с. 47], що не відображає об'єкту СТП та не сприяє розумінню змісту цієї категорії.

О.В. Філіпенко під СТП Євросоюзу розуміла комплекс дій на рівні Євросоюзу та його держав-членів з метою досягнення збалансованого, узгодженого регулювання відносин на європейському транспортному ринку [8, с. 5]. На нашу думку, це визначення також не є досконалим (авторка не врахувала такі аспекти, як співпраця з третіми країнами у

тому числі в сфері формування транс'європейської транспортної мережі та трансконтинентальних транспортних коридорів, що є важливою складовою спільної транспортної політики ЄС у відповідності зі ст. 171 ДФЄС, яка надає Союзу повноваження щодо встановлення керівних принципів, що охоплюють цілі, пріоритети та загальні напрямки заходів, що передбачаються у сфері транс'європейських мереж. Це стосується й України. В Угоді про асоціацію між Україною та ЄС (ст. 369) наголошується на посиленні співробітництва шляхом розвитку сталої національної транспортної політики, розвитку мультимодальної транспортної мережі, пов'язаною з Транс'європейською транспортною мережею (TEN-T) та удосконалення інфраструктурної політики з метою кращого визначення й оцінки інфраструктурних проектів щодо різних видів транспорту [9].

Одним з головних напрямків розвитку транспортних стратегій Європейського Союзу та посилення співробітництва з Україною є реалізація положень підсумкових документів Пан'європейських транспортних конференцій та загальнодержавної програми «Розвиток національної мережі міжнародних транспортних коридорів» [10]. Ця концепція передбачає приведення транспортної інфраструктури до норм та стандартів Європейського Союзу, зокрема шляхом удосконалення правового забезпечення створення в Україні транспортних коридорів. На жаль, за більш ніж 20 років, так і ні були реалізовані положення щодо інтеграції до TEN-T. Не була успішною і розробка Національної транспортної стратегії України, метою якої було проголошено створення умов для інтеграції транспортно – логістичної системи України до Транс'європейської транспортної мережі [11]. Стратегія не змінила деструктивних тенденцій у вітчизняній транспортній галузі, не дозволила подолати технологічну відсталість та модернізувати галузь з урахуванням вимог ЄС. Однак вихід є і він полягає у залученні підтримки ЄС. Сприятиме змінам Проект технічної допомоги Європейського Союзу, загальна мета якого полягає у сприянні подальшому розвитку та модернізації транспортної галузі в Україні [12]. Корисним є і участь України в регіональних проектах, зокрема, Стратегії ЄС для Дунайського регіону та проекту ТРАСЕКА, що створена та фінансується Європейським Союзом для розвитку транспортного коридору з Європи через Чорне море, Кавказ, Каспійське море з виходом на країни Азії. Розроблені і реалізуються також секторальні проекти, зокрема проект «Підтримка Міністерства інфраструктури у запровадженні умов для застосування європейської моделі ринку послуг залізничного транспорту в Україні» [13]. Саме участь у цих проектах дозволить Україні модернізувати транспортну інфраструктуру, забезпечити її інноваційний розвиток, інтегруватися у систему TEN-T, забезпечити ефективне використання транзитного потенціалу, що в свою чергу надасть Україні нових імпульсів для економічного розвитку.

Список використаної літератури:

1. URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/D63B>

2. MOBILITY AND TRANSPORT URL: <https://ec.europa.eu/transport/>
3. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
4. Біла Книга «План розвитку Єдиного Європейського Транспортного Простору – на шляху до конкурентоспроможної та ресурсоефективної транспортної системи (COM (2011) 144. URL: eur-lex.europa.eu
5. Пак Е.В., Полянова Т.Н. Единая транспортная политика Европейского союза: как пример Евразийского экономического союза. *Вестник МГИМО-Университета*. 2015. № 3(42). С. 199-209.
6. Договір Про заснування Європейського об'єднання вугілля та сталі від 18.04.1951 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
7. Шиба О.А. Вплив розвитку транспортної інфраструктури на економічне зростання країн-членів Європейського Союзу. дис. ... канд. екон. наук 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2017. 204 с.
8. Філіпенко О. В. Правовий механізм регулювання спільної транспортної політики Євросоюзу. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 «Міжнародне право» Київ. 2004. 16 с.
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
10. Про затвердження Концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 1997 р. № 821 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/>
11. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням КМУ від 30. 05. 2018р. № 430-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
12. Проект технічної допомоги Європейського Союзу «Підтримка реалізації угоди про асоціацію та національної стратегії в транспортному секторі в Україні» URL: <https://mtu.gov.ua/content/>
13. Сайт Міністерства інфраструктури України URL: <https://mtu.gov.ua/content/>

Ключові слова: спільна транспортна політика ЄС, транс'європейські транспортні мережі, транспортна стратегія України, інфраструктурна політика, співробітництво Україна-ЄС.

Ключевые слова: общая транспортная политика ЕС, трансъевропейские транспортные сети, транспортная стратегия Украины, инфраструктурная политика, сотрудничество Украина-ЕС.

Key words: EU common transport policy, trans-European transport networks, Ukraine's transport strategy, infrastructure policy, EU-Ukraine cooperation.